

CENA NAROČNINI:

Za eno leto	\$2.00
Za pol leta	1.25
Za ZDA.	3.00

Edinost

EDINOST

206 Adelaide St. W.
Toronto, Ont.Entered as second class matter at
the Post Office Dept. Ottawa.

Vol. 2. No. 29.

Price 5.

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

TORONTO, ONTARIO PETEK 20 AVGUSTA 1943

Cena 5c.

Leto 2. šte. 29

SOVJETSKA UNIJA NI POZVANA NA KONFERENCO

London— (CP) Glasom tukajšnega poročila z dne 13. avgusta, "Tass" oficijelna sovjetska časopisna agencija odgovarja na neresnična poročila in celo razne izjave, kot ovira proti prisostovanju sovjetskega zastopništva konferenci med Churchillom in Rooseveltom, ki se je vršila zadnje dni v Quebecu, Kanada. Izjave so bile čes, da zaradi sedanjih ofenziv Rdeče Armade, Stalin ne bo mogel prisostovati konferenci. Neki krogi so si prizadevali pojasniti na ta način, da bi lahko kdo drugi zastopal Sovjetsko Unijo, če je Stalin toliko zaposlen. Predsednik Roosevelt je drugim omenil, da bi zastopništvo Sovjetske Unije, bilo kot "dobrodošlo".

Toda izjava "Tass-a" zanika gornje trditve z tem, ko pravi da je pooblaščen izjaviti, da: "S ozirom na karakter konference kakor Stalin ali pa kdor koli od predstavništva sovjetske vlade, ni bil pozvan da prisostuje konferenci."

Torej dosedajna poročila ki so krožila v diplomatskih in tudi v drugih krogih o zaposlenosti Stalina, ter obžalovanju ker ni bila zastopana tudi Sovjetska Unija, ne odgovarjajo resnici, kakor izjavlja "Tass" oficijelna časopisna agencija Sovjetske Unije. Verjetno je, da "Tass" ni sam na svojo roko podal gornjo izjavo, ampak da je to izjava sovjetske vlade, ki sicer v kratkih teden dni jasnih potezah odgovarja na vsa dozdevanja in trditve poročil iz raznih virov.

Zdi se da so taka poročila imela cilj na spreten način v javnosti ustvariti dojem prvič, čes Sovjetska Unija se neinteresa o zavezniških "konferencah", zato je cela zadeva nespornost ležala na sovjetski vladi. Resnica pa kakor je razvidno, je nasprotno, to je s ozirom na karakter konference, Sovjetska Unija ni bila pozvana, da pošlje svojega predstavnika. To pa zadostuje spoznatu tako svrhu konference, kakor tudi pomen prejšnjih poročil.

Neka druga poročila trdijo, da je glavna svrha konference bila pogovor vojnih operacij na Pacifiku proti Japonske. Sovjetska Unija ni

Kdo je odgovoren za rasne izgrede

Montreal — Minulega tedna nedaleč Quebeca, majhno mestoce Pige Laval, skupina mladih kanadskih Francozov je napadla tamkaj stanojoče prebivalce židovskega porekla, pri čem sta dva zadnjih zadobila težje rane, eden od teh pri kanadskih zrakoplovcih. Ravno tako sta bila napadene še druga dva vojaka židovskega porekla in nekoliko mornarjev.

Na zahtevo napadenih poklicana je policija, da preišče celo zadevo. Policijski načelnik je glede tega slučajja izjavil, da je bil to rasni napad, toda on je podvzel vse potrebno da se ga spreči.

Organizacija znana pod imenom Canadian Jewish Congress, je vložila protest in izjavila, da oblasti ne so podvzele dovolj resnih korakov proti rasnim izgreedom, kateri so se pojavljali tudi pred tem. Domneva se da so izgrede nastali s podžigom "peto koloncev" v Quebecu, kjer je itak imajo zaslobo po nekaterih strankah, ki so pred leti javno zagovarjale hitlerjev režim.

Torej za rasne izgrede ni odgovoren nihče drugi, kakor fašistična peto-kolonska klika, katera v nekaterih slučajih nemoteno nadaljuje svoj zločinski posel v času, ko je potrebna sloga in soglasje naroda v splošnem, da se uspešno zadobi zmago nad fašizmom.

v vojni proti Japonske, ter zato gotovo bi ne mogla prisostovati takim pogovorom na podlagi nenapadnega pakta z Japonsko. Zatem pa, da se pričakuje skorajšnji pogovori med zavezniki in Sovjetsko Unijo, enkrat v prihodnjem septembru.

Vlada Trifunovića odšla v pokoj

London — Glasom tukajšnih poročil in posebnega poročila od NY-Tu, ki ga posnema J. I. C. v New Yorku pravi, da je komaj pred šestimi tedni sestavljena Trifunovića vlada podala odstavko zaradi novih nespornostnih med srbsko in hrvatsko frakcijo v vladi. Tozadnji spor je bil v tem, ko srbska večina ni hotela ugoditi zahtevi z strani hrvatskih ministrov glede politike jugoslovanske države in njene organizacije po vojni. Zaradi tega je prišlo do ostrega spora, ki je povzročil odstavko ubegne vlade, ki je namenoma imela načrt preseliti se v Kairo, navodno bližje domačega praga.

"Novo" vlado je sestavil dr. Božidar Purić, ki je poleg ministrskega predsedništva zadržal portfelj ministerstva za zunanje zadeve in zastopnika vojnega ministra generala Draže Mihajlovića.

Nemislamo da je potrebno ponovno navajati osnovni vzrok zaporedoma krize v jugoslovanski domaćini vladi. O tej osnovi je prepričan narod tako v starem kraju, kakor tudi v izseljenstvu. Bolj pravilno je se sprijazniti se z osnovno naroda v starem kraju, ter njegovo besedo, ki bo nedvomno precej močna v tej zadevi o bodočnosti Jugoslavije. Dajmo ji zaupno okrepčilo tudi mi enotno v iseljenstvu, da bo toliko bolj močna.

NOVA DELAVSKA STRANKA

Toronto — Tim Bukc, vodja kanadskih komunistov, je prednedavno naznanil o ustanovitvi nove delavske politične stranke. Dosedaj je že ustanovljeno skoraj v vsaki naselbini podeželnih odbor in tudi klubi. Prav vneto diskusija se nadaljuje o programu stranke, pravih in tudi imenu. Zdi se, da se bo imenovala "Delavska Progressivna Stranka", toda to bo določila nacionalna konvencija, ki se bo vršila dne 21 in 22. avgusta. Pričakuje se precejšnje število delegatov iz vseh krajev dežele, med temi zelo uglednih mož v javnem udejstvovanju.

Nova stranka kakor je razvidno bo delovala na podlagi Marks-Leninovega nauka o znanstvenem socijalizmu. To bo pa najboljša politična in znanstvena podloga za delavski razred, da pospeši svoje delovanje v vseh zadevah tikaajočih se tekočega časa v borbi proti sovražniku. Z tem bo istočasno pospešena enotnost kanadskega naroda, ko bodo znanstvenemu socijalizmu naklonjeni delavci, se udejstvovali potom delavske politične stranke.

Program in ime nove stranke bo določila konvencija kakor je omenjeno. Toda zanimanje med delavci v splošnem, je veliko za novo stranko, ki bo po svojem programu ena od dejansko demokratičnih stranak ne v obljubah, ampak v dejanjih. Tako se glase številna priporočila za novo stranko iz vseh krajev dežele in upati je, da bo njeno delovanje nedomeštilo vso praznino resnično delavske stranke med delavci in farmerji.

Pregled bojovnih crt proti fasizmu

RDEČA ARMADA ZAVZELA KARAČEV IN PRODIRA PROTI BRYANSKU VAŽNI UTRDBI. PADEC HARKOVA JE NEIZOGIBEN IN NACISTIČNE SILE KLJUB OJAČANJ IZ ZAPADNE EVROPE, ODSTOPAJO NA 400 MILJ DOLGI BOJNI ČRTI, ZAPUŠČAJOČ ZASEBOJ NA KUPE MRLIČEV IN VOJNE OPREME

Poletna ofenziva Rdeče Armade, ponovno navdušuje svet in mu daje največje zaupanje, da se bliža poraz fašističnih sil. Kakor v zimski tako v poletni ofenzivi, njeni udarci so činkoviti proti zbrani fašistični sili na vzhodni bojni črti. Ako bi zbrali vse druge bojne črte ter zalogo v moštvu in materijalu, niti oddaleč niso primer vzhodni, kljub temu da je važnost udarcev proti fašističnim zverinam dobro došel kjer je.

Prednedavnim so krožile vesti čes, nekoliko divizij je že prevrženo iz vzhodne bojne črte nekam na zapad. Resničnost ne samo da pobija take vesti, apmak znano je da nemški fašizem pošilja ojačanja iz zapadne Evrope na vzhodno bojni črto, kjer je nad 200 nacističnih divizij. Težko je pa zaverjeti, da jih polovico predstavlja vred z svojimi saliteti po vsej ostali zasužnjeni Evropi, kolikor jih je na vzhodni bojni črti.

V sedajni ofenzivi Rdeča Armada je osvobodila na stotine nadaljnih mest in obljudenih krajev prodirajoč na južni strani ob Harkovu in severozapadni proti Bryansku in Smolensku. Točasno nadaljuje se krvave borbe v Harkovu, ter je njegov padec neizogiben. Kajti Rdeča Armada je s izjemo le 30 milj z treh strani obkolila mesto, srednji odelki prodirajo v srce mesta. Ravno tako le 15 milj je oddaljena od Bryanska in s zavzetjem Karačeva kot predstraže Bryanska ne manj važno od Orla utrdbo na centralni fronti. Nacistične sile če tudi podprte z zvezimi rezervami iz zapadne Evrope, skušajo v protinapadih zaustaviti prodiranje Rdeče Armade, toda brez uspeha. Tako pri Harkovu kakor tudi proti Bryansku stopnjema napreduje, ter podi fašistično zver. Najnovejša poročila zatrjuje o novem orožju, oziroma bombe proti

tankov. Sovjetski letalci ki igrajo zelo važno vlogo so privkrat iz zrakoplovov metali nove vrste bombe, katerih dejstvo je ogromno. Sedem milimetrov jeklena ploča ni kos tej bombi. Celot nacistična poročila dajajo pozornost novim bombam, katerih činkovitost ne vzdrži toliko naglašen nacistični tank od 60 tonov "Tiger".

V dosedajnih operacijah Rdeča Armada je zajela ogromno število vojnih vjetnikov in vojne opreme. Na nekih krajih bojne črte nacistične sile so zapuščale zaseboj nepoškodovane tanke, tope in razno zem.

ZAVEZNIŠKA ARMADA OKUPIRALA SICILIJO

Revolt italijanskega naroda proti fašističnega režima Bodoglija in kralja. Milan, Turin in Rim, središče narodnih manifestacij za mir.

Severna Afrika — Glasom tukajšnih poročil iz zavezniškega stana, zavezniška armada je strla glavni odpor talijanskih in nacističnih odelkov v Siciliji. Zavzetjem Mesine, zavezniška armada kontrolira zdaj vse glavne položaje na otoku in se točasno kakor pove poročilo, nadaljuje le čiščenje teritorija od razbitih sovražnih odelkov, kateri odstopajo v notranost Italije.

Takoj po padcu Musolinijevega režima in na podlagi zavezniškega ultimata da se Italija brezpogojno preda in na ta način izključi iz vojne. Ni mogoče zanikati, da ako je bila kdaj boljša proločnost za naval od vseh strani, je bila takoj v pričetku ko je narod manifestiral po ulicah Milana, Turina, Trsta in drugih večjih mestih, kjer se je na več krajih pridružila armada, ter odpovedala poslušnost Bodoglijevega režimu. Obenem pa predno so nacisti prevrgli svoje rezerve v severno Italijo. Očitnost takoj vpričku ni bila nič manjša kakor je

danes, da je Bodogli igral vlogo družine Petain-Laval. Ta očitnost je vsekakor izzvala zavezniške proti neuspehu izključiti Italijo vojne, za ponovno bombardiranje Rima in drugih vojnih objektov v Italiji. Pomirjevalna politika izraža le pretežke izkušnje za svet, tako tudi v zadevi sedajnih razmer v Italiji.

Edino resničen zaveznik Zedinjenih Narodov, je bil in ostane italijanski narod; one narodne skupine in stranke, ki so v načelu mira kljub drastičnim ukrepom obsednega stanja, manifestirale svojo vdanost za mir, ter proti nadaljevanju vojne v zvezi z fašističnimi razbojniki. Dokler s bo politika oslanjala in pričakovala povojnih rezultatov od le preoblečenih fašističnih vodij po vzorcu Laval-Petain, Bodogli, Darlan in še nešteto drugih, bo le na škodo naroda v dotičnih državah, Zedinjenih narodov še posebej. Povrhu tega podaljšala vojno, ter množevala ljudske in materialne

NARODNA OSVOBODILNA BORBA V JUGOSLAVIJI

V preteklih deset dni se vodi krvava borba na vsih krajih v Jugoslaviji od Bosanskih hribov, čez Hrvatsko, Slovenijo in Primorje. Fašistični okupatorji so zbrali večje rezerve vojaštva in orožja in izvedli že šesto ofenzivo proti Narodni Osvobodilni in Partizanski armadi. Toda kakor prejšnje tako tudi že šesta ofenziva fašističnih vničelcev, je doživela poraz z številnimi izgubami v moštvu in vojni opremi. Odločnost in vztrajnost Narodne Osvobodilne in Partizanske armade, je osnovni vzrok za neuspeh fašističnih načrtov, podprtih po vstaki in prodani četniški armadi.

V srednji in po drugih krajih žrtve. Narod je zaveznik mira in z narodom je potrebno delati sporazum.

Kam je naperjen glavni udarec zavezniških sil zdaj po okupaciji Sicilije, je vsekakor vojaška zadeva. Govori se o ustanovitvi druge fronte v zapadni Evropi. Tudi na konferenci med Churchillom in Rooseveltom, so pogovori o naslednjih vojnih operacijah v Evropi in Pacifiku. Celot obrežje v Angliji ob kanalu, se pripravljajo za vsako eventualnost, pravi neko poročilo. Toda poleg bombardiranja iz zraka vojnih objektov v Nemčiji in Italiji, je neposredna naloga ustanoviti drugo fronto zdaj, dokler je Rdeča Armada v ofenzivi in v Italiji vznemirjenost. Splošen položaj v zasužnjeni Evropi daje prednost za invazijo evropskega kontinenta.

Nemir v Italiji, prebujanje v Bolgariji, Rumuniji, Madžarski, ter že šesta ofenziva okupatorskih sil v Jugoslaviji v svojem porazu, daja ogromno podporo za invazijo Evrope. Neka druga poročila potrjujejo najnovejšo vesti, da je 19 nacističnih divizij okupiralo severno Italijo pod izgovorom čes, da so italijanske oblasti nezmožne narediti notrajni red. Bodogli in kralj, seveda nista vložila protesta. Tako se na račun odlašanja gotovih akcij utrjuje nacizem na strateških položajih Evrope, ter se z tem podaljša vojna, proti možnosti za zmago v tem letu.

merno organizacijo v vseh področjih borbe, to je v vojnem, gospodarskem in tudi kulturnem polju. Narod je vdan njenim navodilom in jo podpira ob vsakem koraku. Najbolj pričujoče dejstvo je, da brez narodne podpore bi bilo ne mogoče vzdržati eno tako veliko organizacijo, ter uspešno voditi partizansko vojno v relativno dosti stinjenem ozemlju.

Dogodki in Italiji pričajo o naglem političnem in vojnem razvoju na ozemlju, na katerem Osvobodilna Fronta deluje. Aktivnost med Slovenci v Julijski krajini ojačena je z zlomom fašistične stranke, katera je osobito bila v tržaškem okraju aktivna na političnem in nacionalnem polju.

V doledu so medtem težki dnevi. Prihod nemških odelkov, ki so zamenjali italijanske omahljive posadke v slovenskih in drugih primorskih krajih, bo poostil dosedajni položaj. Nemška vojska je že zavzela pozicije v Trstu in drugih mestih, da utrdi fronto proti zavezniške invazije ali pa v slučaju poraza Italije bodisi z izstopom iz vojne ali pa okupiranjem po zavezniški armadi. V cilju teh predvidevanj nemška vojska na Balkanu po poveljstvu Ervin Romela, si hoče neposredno zavarovati zaledje proti upornikom. Za naše borbe v Sloveniji in drugih krajih Jugoslavije z tem nastajajo nove težkoče in preizkušnje. Nove in še večje žrtve. Toda vera v zmago narodnih stvari in končno osvobodjenje, je močna in nerazdeljiva.

Bosne, so se vršili ostri zaporedoma napadi nacističnih in izdajalskih sil proti Narodni osvobodilni armadi. Toda pod zelo previdnim vodstvom preizkušenim v osvobodilni borbi zadnji dve leti, Narodna in Partizanska armada z izvenrednim junaštvom, je odbila napade in celo izvedla protinapad na več krajih, ter osvobodila nekoliko važnih mest in vasi. Poleg tega so skupine njenih oddelkov razstrelile nekoliko železniški postaj Modrina, Vranduk, Lešva in Busovača v srednji Bosni. V tej borbi z nacističnimi SS oddelki, so te skupine pobile 130 vojakov.

S ozirom na zaporedoma napad na nacistične posadke, okupatorske oblasti so poslane na več krajih ojačanja nastanjenim garnizonom ob glavnih železniških progah. Tako je nameščena 369 nacistična divizija vred z vstaki in z prodanimi četniki, da zavarujejo železniško prog Doboj-Bosanski Brod.

Slovenski partizanski oddelki so v odločni borbi proti Italijanov v Primorju in Istri. Narodna Osvobodilna Fronta, katera je središče moči in zaupanja v osvobodjenje, si utira pot v one kraje kjer se je vršilo fašistično nasilje takoj po prvi svetovni vojni nad Primorskimi Slovenci in Hrvati. Od kjer so bili ti soči izlašeni in pregnani, sto in sto pa podvrženo koncentracijskim taboriščim, zaporu in do smrti torturan, zato ker so dajali, da so Slovenci — da so Hrvati.

Nepotrjena vest pravi, da je pognan v zrak železniški most pri Otovcu v Belikrajini, kjer se so zadnje dni vršile odločne bitke. Medtem po Sloveniji po oblasti Narodne armade in tudi v okupiranih krajih, se so vršile proslave ob drugi obletnici Narodne Osvobodilne in Partizanske armade. Narodna in Partizanska armada, je središče narodnega odpora in zaupanja v končno zmago. Prihajmo jo tudi mi, da postane tako silna in močna, zmožna pogoniti fašistične zveri iz naše domovine in ji zajamčiti narodno in gospodarsko osvobodjenje.

Vesti iz drugih virov trdijo da je Mihajlović nasprotnik ne samo Narodne osvobodilne in partizanske armade, ampak tudi Britancev. Kljub temu da je Britanska vlada zahtevala od jugoslovanske vlade, da izjavi stališče Mihajlovića, ni bilo dovoljnega odgovora. Oč tega časa in sicer privkrat so dobili delno priznanje Partizani po poročilih radio postaje BBC, ter drugih uglednih krogov v Vel. Britaniji. Nasprotno pa vidimo le prizivljati krizo zamejne jugoslovanske vlade. Ze druga vlada je odšla v pokoj, sestavljena je tretja. Resnih izjav o zadevah Jugoslavije sedaj v vojni, kakor tudi povojni, razen razvrstitve ministrskih položajev, za promet, nadzorstvo, rudarstvo, trgovinu in td. Ni kljub temu da je vse to končno v Jugoslaviji. Če bo nasledila dosedajno politiko svojih prednic, lahko pričakujemo skorajšno krizo tudi pri njej.

SPREMENITEV NAJEMNISKE REGULACIJE

Otawa — Z prvim oktobrom pride vpoštev revizija glede najemnine. Lastnik stanovanj bo lahko odpovedal najemniku stanovanje če sam ežli stanovati v dotičnem stanovanju v dobi šest mesecev. Dosedaj je bila določba s ozirom na pomanjkanje stanovanj eno leto. V nekaterih slučajih celo še več, kar je povzročilo večje pritožbe lastnikov zaradi tega, ker je zakonska določba zaščitila najemnika pred odpovedi najemnine.

Z prvim oktobrom kakor je omenjeno je ta določba spremenjena na dobo šest mesecev.

Slovenska Osvobodilna Fronta

ZA JUGOSLOVANSKI DEMOKRATIČEN TISK SPISAL,
Prof. Nikola Mirković

V borbi proti zunajnim zavojevalcem, slovenski narod je organiziran v eno močno organizacijo znano "Osvobodilna Fronta". Pod vodstvom slovenskih intelektualcev Borisa Kidrič in Josipa Vidmar Osvobodilna Fronta, več kot dve leti pod najtežjimi okoliščinami se uspešno bori proti italijanskim in nemškim okupatorjem, ter njihovih pomagačev med Slovenci v takozvani "beli gardi".

Najmanjša grupa v slovanski družini naroda (izvzemivši Srbe v Lužici), Slovenci so v neprimerni borbi postali dokaz in pokazali svoj odločnost, da se kot narod odrče kljub programu in surovosti okupatorskih oblasti. Svojem borbom oni so dostojno stali rama ob rami z svojimi srbskimi in hrvatskimi sobraty in eni edinstveni jugoslovanski osvobodilni fronti.

Slovenci v bistvu so miroljubljen in delaven narod. Dočim v svoji povesti niso ibili izločeni v taki meri surovosti sovražnika, kakor Srbi in Hrvati. Dokler so Srbi morali sprejeti na sebe vso težo surovosti gigantske borbe proti Turkov, so Slo-

vinci bili zaščiteni z telesi števvalcev, slovenski narod je organiziran v eno močno organizacijo znano "Osvobodilna Fronta". Pod vodstvom slovenskih intelektualcev

Medtem slovenski narod prevzel je na sebe ne manj važno neenako borbo proti nasilnega in potuhnjenega ponemčevanja. Izoliran v nemškem in italijanskem gospodstvu, on je uspel skozi stoletja da se vzdrži navzlic vseh metod dunjskih oblastidržcev. V tej borbi prisiljen korak po korak odstopati, toda vzdržavajoč svojo upognjeno hrbtnico, da bi jo naposled v letu 1918 izravnal. Za dvajset let Jugoslavije, Slovenci so uspehi v narodnem in kulturnem razvoju sicer delno nadomestili, kar jim ni bilo mogoče v prejšnjem veku, ter zbrati in organizirati, da bi dali odih svojemu delovnemu in ustvarjajočemu duhu. Navzlic notrajnih težkoč slovenski narod je uspel narediti gigantski korak, da se celo iz osnovi prporodi.

Dva desetletja življenja v skupni državi z Srbi in Hrvati, z sposobnostjo zaščiteni in ojačani v taki meri, da je bil pripravljen v letu 1941 privkrat v svoji povesti sprejeti eno krvavo in surovno vojno. Dve leti te borbe ste izpolnjeni z takim heroizmom in takšnimi žrtvami ter zavestjo o čem ni dvoma več, da bodo Slovenci nadživeli vse daljne strahote okupacije in vzdržati se, če tudi bi bili prepolovljeni.

Razen tega Osvobodilna Fronta je dobro organizirana in ima pri-

ma, da je bil pripravljen v letu 1941 privkrat v svoji povesti sprejeti eno krvavo in surovno vojno. Dve leti te borbe ste izpolnjeni z takim heroizmom in takšnimi žrtvami ter zavestjo o čem ni dvoma več, da bodo Slovenci nadživeli vse daljne strahote okupacije in vzdržati se, če tudi bi bili prepolovljeni.

V Sloveniji sovražnik je postal po načrtu in z osobiti surovostjo. Slesveska zemlja razdeljena je med Italijani, Nemci in Mažari. Nasilno izseljevanje in ponemčevanje je šlo za tem, da narod kot celoto iztrebi, ter naredi prostor za koloniste "nove" Nemčije.

Medtem takoj po okupaciji organiziran je sistematični odpor po Osvobodilni Fronti, katera je postala vojna in politična organizacija v borbi proti sovražniku. Osvobodilna Fronta, ki je dobila svoj izraz po vsih krajih Slovenije, ter je celo že v tretje uspeša da se ta izraz in njen oblik prenese na italijansko ozemlje zadaj za Trstom proti Udin.

Razen tega Osvobodilna Fronta je dobro organizirana in ima pri-

"EDINOST"

Published twice monthly at
206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

Izhaja trikrat mesečno v slovenskem jeziku. Naslov lista:
EDINOST
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne poštevajo. Rokopis nenaročenih člankov in dopisov se ne vrača.

Nekoliko o zadnjih volitvah

Rezultat provincialnih volitev v Ontario je postal ne le predmet razprav in komentarjev, ampak istočasno do gotove meje merilo splošnega mnenja in zavesti. Nepričakovani poraz liberalnih krmilcev v taki meri, je očiten dokaz, da narod stremi za progresom, ter da je do vrata neveličal se iz leta v leto z obljubami v predvolilni kampanji, dejansko pa dobival le drobtine. Od drobtin se pa ne da živeti, tudi ne spoznati liberalnost in demokracijo.

Narod v splošnem je bil in tudi danes je pripravljen dati vso podporo stvari za totalno vojno, to je mobilizacijo materialnih in fizičnih sredstev za zmago. Najboljši dokaz zato je, vojna produkcija, število armade, njeno orožje, ter zaloga orožja poslanega zaveznikom. Ako primerjamo Kanado s prebivalstvom z drugimi državami, tedaj je očitost toliko večja sorazmerno z številno po prebivalstvu močnejši državi. Toda narod poleg tega zahteva sicer ono pravičnost, katere mu kot narodu pripada. Da so razvrščeni vojni davki sorazmerno nnapram dohodkom; večja socialna pravičnost; boljše prilagoditve za šolstvo; pravičnejša delavska zakonodaja; boljše zdravstvena obskrba; boljše regulacije in pomoč za razvitek poljedelstva in nešteto drugih stvari k splošnemu napredku naroda.

Volitve "Yes" niso dale mandata federalni in provincialni vladi, da se v resnih zadevah tako vojne kakor tudi naroda omahuje pod pritiskom sebičnih finančnih krogov. To je bil mandat za totalno vojno; za mobilizacijo potrebnih sredstev ter odločen pogon tudi v raznih drugih zadevah dežele. Toda to ni bil slučaj v oni meri, kakor je pričakoval narod.

Provincija Ontario ena od najbolj obljubljenih in industrijsko razvitih, je prizivila krizo zlasti v industriji. Delavci so iz vdanosti do svoje domovine čakali ponekod šest, deset in celo do 15 mesecev, da se poravnava spor izmed njih in delodajalcev. Državni odbor za posredovanja v takih zadevah, se so gluho ponašali napram zahtevam delavcev, kar je izzivalo nezadovoljstvo v industriji in povzročilo zastoj. Da pa ni bil večji zastoj, se moramo zahvaliti le zavesti delavcev v tekoči vojni, ki so kljub resnih in neopravičljivih razmer v industriji, nadaljevali delo.

Leta pred vojno kakor tudi v vojni, delavci so zahtevali pošteno delavsko zakonodajo. Toda kakor v drugih zadevah tako tudi glede delavske zakonodaje so bile le vroče debate v parlamentu, konkretnega storjenja pa zelo malo v tem oziru. Zatem ako računamo na demokratične svobodščine, tedaj se izraža rak rana v marsikaterih ozirih. Zadolgoval nam bo primer Ukrajinskih delavskih dvoran, tretji po narodnosti v deželi. Nad 60 njihovih dvoran je podvrženo zakonu o zaščiti države; zatem nelegalnost komunistične stranke in nekaterih verskih skupin. Dočim če trezno zasledujemo v tekoči vojni vdanost in pripravnost za poraz fašizma, nedvomno da bomo opazili marsikaj neokusnega in fašistični propagandi naklonjenega. Posebno se to izraža v proviniji Quebec, kjer "Blok Populaire" odprto vodi odvratno propagando proti židov; proti vojaškega nabora in proti enotnosti kanadskega naroda. V marsičem so podobni izpadi tudi v Ontario.

Torej ko vse to zberemo, jasen odgovor je za tako nenadno spremembo pri zadnjih volitvah. Osnovno je ta sprememba nastala ne odvečer, ampak zadnja štiri leta je stopnjema tlela od ene in druge strani pa vojna proti fašizmu, je posledica za tako spremembo.

Svet gre za progresom ne v besedi; ne v obljubah starih in reakcionarnih strank, ampak dejansko se noče povrniti v predvojno dobo brezdelja zaradi sebičnih finančnih krogov. Ljudstvo se prebujaja spoznavajo toliko bolj resno tekočo dobo, da so njegovi poveljni interesi tesno vezani z vsimi drugimi zadevami v vojni. Spoznavajo tudi dosejajno vodstvo v gospodarskih in političnih ozirih, ki ni izražalo bolj odločne zaščite njegovih interesov, ampak omahljivo pod pritiskom finančnih krogov prepuščalo resne zadeve nedotaknjene in brez resnega programa.

Delavci v Otario prav gotovo niso pozabili svoje strpljivo čakanje po več mesecev, da se poravnava spor v industriji; da se odstrani nepravilnost protijunjske aktivnosti z strani kompanijskih uni; da se zviša delovno mezo napram draginji in vojnim davkom. Ravno tako ni ljudstvo przelo dejstva o demokratičnih svobodščinah, katere so omejene organizacijam in strankam, katere so pred leti žigosale fašizem v bistvu njegovega pomena. Vse to skupaj je privedlo do poraza liberalcev v zadnjih volitvah.

Dobila je večino "progresivna" konservativna stranka. Novi premijer je Col. George A. Drew, nacionalni vodja pa, John Bracker. Kljub 22 točk njenega programa ona ni pridobila novih sil v sedajnih volitvah, ampak nezadovoljnejše od liberalcev ter skrajno reakcionarne elemente. Bodočnost bo vsekakor potrdila, da je sprememba le v zunanjem obliki, dočim notrajno ozračje voni po konservativnih regulacijah "dosti obljubiti", storiti pa prav malo.

Druga zanj po večini je Co-operative Commonwealth Federation. Ta stranka ki ni imela dosedaj poslanca v provincijalni zbornici, je pridobila 34 sedežev. Po nekem časopisju beremo da je to "socialistična stranka", resnično demokratična itd. Nedvomno da je članstvo na strani progressa in napredka; da je za spremembo dosedajnih socialnih in gospodarskih razmer. Nihče drugi bi res ni bil bolj srečen kakor delavci in ljudstvo v splošnem, da se vresniči prerokovanje v "socializem", toda preteklost se kaj rada ponavlja če tudi v drugačni obliki in okolščinah, ki priča v marsikaterih državah o takem prerokovanju, dejansko so pa le težke posledice za delavce in delovno ljudstvo.

Z eno besedo nova vlada bo v marsičem, koalicijska vlada, ter lahko pričakujemo zelo vročih debat na podlagi volilnih programov. Edina sta dva delavska poslanca v provincijalni zbornici, katere bosta največja opora in zaslonba delavskih interesov ter delovnega ljudstva v splošnem. Zato zasledujemo bolj resno rasprave v provincijalni zbornici tako da ob drugih volitvah ne bo dvoma kdo je resničen zastopnik naših interesov.

SOVJETSKA UNIJA OPOZARJA NA ODLAŠANJE DRUGE FRONTE

V prevodu priobčujemo uvodnik revije "Vojna in delavski razred", glasilo strokovnih uni Sovjetske Unije. Obširna razlaga s ozirom na drugo fronto, je neposredna važnost v tekočem času, ki kakor omenja uvodnik, nudi najboljšo prilagoditve za ustanovitev druge fronte. Ako se pa s odlasjanjem zamudi to prilagoditve sedaj, ko se očitno izraža tako kriza v fašističnem zavestništvu; uspešna ofenziva Rdeče Armade pri Orlu, Belgorodu in Harkovu; ter zavezniška invazija Sicilije, tedaj lahko pričakujemo le podaljšanje vojne na račun milijonskih ljudskih in materialnih žrtev, katere bi bile zmanjšane z ustanovitvijo druge fronte na zapadu Evrope, končno pa zadobljena zaželjena zmaga v tem letu.

Zaradi važnosti razlage o tem priobčujemo sicer najvažnejše stavpršašnju in kakor smo omenili ke uvodnika za naše čitatelje. "Sedajna situacija pričena uvodnik omenjene revije, je pač taka, da je zmaga svobodoljubnih sil nad Hitlerizmom mogoča v neposredni bodočnosti.

Vidna sprememba položaja protifašističnih sil, ki je nastala v teku vojne, daja neposredno podlago za zmago. Nekoliko značilnejših faktov nam zastopuje za pregled.

Brilijantna ofenziva Rdeče Armade lansko zimo; slikoviti poraz nemške armade pri Stalingradu, ob Donu in Kavkazu; poraz nemško-italijanske armade v Tuniziji; zavezniška invazija Sicilije in možnost po padcu bankrotiranega fašističnega režima Musolinija, da Italija izstopi iz vojne; poraz nemške poletne ofenzive proti Sovjetski Uniji in končno uspeh ofenzive Rdeče Armade pri Orlu, Belgorodu in Harkovu, so značilni fakti spremembe splošnega položaja protifašističnih sil v tekoči vojni; obenem pa dajajo neposredno prilagoditve za skorajšno zmago nad sovražnikom.

Očitna kriza v fašističnih taborih, ki podjeda njihovo fundamentalno podlago moči, nikdar prej od pričetka tekoče vojne ni dajala boljše prilagoditve za skorajšno zmago, kakor danes.

Zgodovina pozna težke posledice vojne, kadar se je z odlasjanjem izgubila prilagoditve za zmago. V takem slučaju podaljšanje je čas za zmago, vojna se nadaljuje v brezkrainost; narod goljivo je zavlečen v dajatev nadaljnjih in nepotrebnih žrtev.

Danes milijoni ljudstva po cel svet se vprašuje s resnično prizadetim vprašanjem: "ALI SO PODVZETE VSE POTREBNE NALOGE, SREDSTVA IN IZRAČUNAN ČAS KI NUDI PRILOŽNOST ZA ZMAGO NAD FAŠISTIČNO NEMČIJO?" To vprašanje samo ob sebi postavlja problem druge fronte v Evropi.

MOČNA KOALICIJA

Predhodni Hitlerjev napad na sosednje države v Evropi, zatem na Sovjetsko Unijo, je bil poziv za življenje Anglo-Sovjetsko in Ameriško koalicijo. Svra kakoršne koalične militarne koalicije je, enotna obožena borba za zmago nad sovražnikom. Proti-Hitlerjeva koalicija v tem slučaju je bila formirana za borbo proti fašistične Nemčije, njenih zaveznikov, za končno zmago, ter zagotovitev po zmagi trajen mir — končno mir. Pričakovalo se je da bodo člani koalicije enotno napadli sovražnika.

Toda edini način anti-Hitlerjeve koalicije, kateri je vnaprej odrejen glede geografičnega in strateškega položaja Nemčije, ter do cela na povesnih preizkušnjah borbe proti nemške agresije, nalaga neposredno prijeti Hitlerjevo Nemčijo s formo železnih klešč med dve fronti in razdvojiti njegovo silo.

Nastopilo pa je že tretje leto odkar Sovjetska Unija sama prenaša največje breme borbe proti glavnih sil Hitlerjeve vojne mašine. Le zaradi odsotnosti druge fronte v Evropi, dajalo je prednost Nemčiji na Sovjetsko-Nemški bojni črti. Povrh tega pa prednost za poletno ofenzivo v letu 1942, ko je

ta poglala vse svoje rezerve na Sovjetsko-Nemški front ter z tem zadobila začasno nadmoč na jugozapadni bojni črti in celo prodreti do Stalingrada in Groznega.

Navzlic temu spominjamo se izjave v juniju leta 1942, "DASE JE DOSEGLJ SPOZANJE S OZIROM NA NEPOSREDNO NALOGO USTANOVITEV DRUGE FRONTE, 1942. Izjava je bila publicirana po Sovjetski komisiji za zunanje zadeve, ter tudi po voditeljih Britske in Ameriške vlade v Londonu in Washingtonu.

Toda vsekakor druga fronta ni bila vstanovljena v letu 1942. Poudarjalo se je tedaj, da bo pod vsako ceno ustanovljena zapadna fronta pomladi 1943. Prišla je pomlad, druga fronta pa ni bila ustanovljena. Anglesko-Ameriška armada za držala se je s izgonom Nemško-Italijanske armade iz severne Afrike.

SKLEPI V CASABLANCO

V svojem poročilo v zbornici poslancev v februarju 1943 in na podlagi konference z Rooseveltom v Casablanca, ter njenih sklepov, Churchill je izjavil: "DOSEGLJ SMO NAČRT IN SMO PRIPRAVNI ZA ODOLOČNOSTJO NAŠE OBOROŽENE SILE V PRAVCU VOJNIH OPERACIJ GA VRESNIČITI V NASLEDNJIH 9 MESECEV.

Ta termin se približuje svojem kraju navzlic temu, da ni ustanovljena druga fronta v Evropi. Borba se nadaljuje kakor prej proti glavnim Hitlerjevi vojni mašini, ter njenih privrženci v Evropi, edino z strani Sovjetske Unije. Narod Sovjetske Unije je že dal ogromne žrtve na oltar borbe proti skupnega sovražnika.

Število ubitih nemških vojakov in častnikov na sovjetsko-nemški fronti, presega nekajkrat celokupno število pobitih na vseh drugih frontah proti Hitlerju.

Napačno bi bilo podceniti važnost militarnih operacij zaveznikov, ter številne zračne napade nad Nemčijo z strani Anglo-Ameriške obožene sile. Važnost njihovih operacij v Libiji, proti 10 italijanskih in štiri nemške divizije, ter operacij zdaj v Siciliji proti nekoliko italijanskih in komaj dve nemški diviziji. Iz tega razvidno je, da naši Anglo-Ameriški zavezniki niso prišli v trdovraten spopad z Hitlerjevo armado.

Ni potrebno razvlačiti diskusijo pred narodom, ki je pokazal in daje vse od sebe v borbi proti sovražniku češ, da obstoja neke ne samo druga fronta, ampak "tretja", in "peta" in "šesta", vključujoč izgovore na nevarnost podmorja, ali pa zračnih napadov itd. itd.

Oni, ki se oslanjajo z takimi izgovori proti drugi fronti, so očitno v protivrečju. Prvič, ako so poročila točna, vidimo da je v zadnjem letu proizvodnja parnikov dosegla ogromno število, zlasti v Združenih državah. Drugič invazija Sicilije očitno pobija tako dozdevanje s ozirom na pripravnost in sredstva za vstanovitev druge fronte. In tretjič zračnimi napadi kakor Sicilija, tako tudi ne Evropa, bi ne bila zavzeta brez koordinacije kopnene, zračne in pomorske sile.

KAJ HOČEMO

Druga fronta v Evropi je fronta kakor je omenil Stalin v pričetku leta 1942, katere bi recimo odvrgla 60 nemških in 20 divizij njenih zaveznikov iz vzhodne fronte.

POLEG TEGA SE NA NAŠA NA MILITARNE OPERACIJE NAŠIH ZAVEZNIKOV NA EVROPSKEM KONTINENTU, TER PRISILITI HITLERJEVO NEMČIJO RAZDVOJITI SVOJE POTREBNE OBOROŽENE SILE, VSAJ ENO TRETINO ALI PA LE ENO ČETRTINO NA ZAPADNI FRONTI.

Druga fronta v Evropi, bi radikalno spremenila splošni položaj, ter vpricho tega neposredno bi bila takojšnja nadmoč nad Hitlerjevo vojno mašino, tudi na vzhodni črti. Obenem pa pomeni ključ skorajšne zmage nad Hitlerjem v letu 1943.

Naštevajo se sicer razni izgovori

namenoma opravičiti odlasjanju za ustanovitev druge fronte. Izgovori so "atlanski zid", to je težkoče na prekomorski prevoz. Toda jasno je, da "atlanski zid" je spretno vpeljan izgovor onih, ki hočejo z tako spretnostjo nadaljevati s dozdevanjem v borbi proti sovražniku. Taki argumenti so izven kakoršne koli podlage, kot je že omenjeno radi dejstva, da so izjave o ogromnih proizvodnjah raznovrstnih parnikov v takem številu, kot menda nikdar prej v povesti zaveznikov. Toda ako računamo invazijo severne Afrike, ter pred nedavnim Sicilije, tedaj taki izgovori le senčijo nad resničnostjo.

Zatem so seveda še drugi izgovori. Dobesedno o strašnih žrtvah vpricho invazije evropskega kontinenta. Taki argumenti z ene strani ustvarjajo strah in zmanjšujejo bojebojni odpor lastne armade, ter od nost, nista bili kos in tudi ne bosta druge strani moralo med narodom v bodoče proti narodu, da izrazi in končno so naklonjeni odlasjanju svoje nezadovoljstvo proti špekulacijam ljudskih žrtev v svetu, ki dandavle svoj notrajni čut, zunajnemu za dnevom padajo na oltar rešitvesvetu.

Hitlerjevega fašističnega jarma. Popolarni narodni pokret v sedajna situacija je neposredno verni Italiji, Turinu, Milanu in naklonjena za invazijo evropskega drugod, je izraz narodnega čuta in kontinenta, obenem to je najkrajšazavesti v splošnem po padcu Mupot do zmage in zmanjšanju ne-solinijevega režima. Strmoglavitvi štetih nadaljnjih ljudskih in mate-njegov režim, je bil seveda prvi rjalnih žrtev z nadaljenim odlakorak. Poleg tega pa v svoji odločnosti narod je pripravljen izgnati

STRAHOTE NEMŠKIH FAŠISTIČNIH VNIČEVALCEV

(Brzovjavno Edinosti)

Moskva — Vse-slovanski odbor naslovil je brzovjavo Edinosti članek pod gornjim naslovom, ki je bil priobčen v časopisju Sovjetske Unije, kot posebna izjava državne komisije ki je raziskovala v prej okupiranem ozemlju okraja Stavropol, o strahotah nemških fašističnih vničevalcev predno so zapustili ta kraj.

Akademikar in pisatelj. Aleksij Tolstoj, kateri je istočasno član predsedstva Vse-slovanskega odbora, ter vodja omenjene komisije je izjavil: "Vprašam vas prijatelji, kdo so Nemci? Kako je mogoče da bi nemški narod padel na tako nizko stopnjo z svojo vničevalno armado, kateri ni primeru v povesti človečanstva po vprizarjanju nečloveških zločinov nad človeškim bitjem, ter materialnem vničevanju mest in vasi in o katerih se bo z gnjusom spominjalo človeštvo v tisoč bodočih let? Ali ga ne bo pekla vest in kako naj opere to strašno sramoto na ime nemškega naroda? Ta sramota krije — nacizam".

Naslednje je izjava o teh strahotah zgodovinarja in javnega delavca Dragotina Gustinčiča: "Pred nedavnem smo čitali besede "kriminalna zločina Hitlerjevih vničevalcev vprizarjena v Krasnodarju. Zdaj pa slišimo o ponovnih in podobnih v okolici Stavropola. Nedolžni prebivalci so bili usmrčeni v posebej zato izdelanem avtomobilu, z plinom. Vsa ta zločina-masno vničevanje na poseben način sovjetskih državljanov, je izum vničevanja Hitlerjevih voditeljev v Nemčiji. Do cela doumeti, to ni borba kakor navadnega sovražnika, to je nič drugega kakor kriminalno vničevanje naroda, za kar ni opravičila za one ki so odgovorni za vse to.

Kri oledeni, kadar beremo strašno listino-poročilo posebne komisije za preiskavo zločinov, ki so bili izvršeni v okraju Stavropol. Sem zgodovinar in poznam zgodovino vseh časov in tudi vseh narodov. Toda še nikdar nisem slišal o takih zločinah da bi bili storjeni prej. Celo ne v najstrašnejših časih ob rojstvu človeške kulture, o vojnah, kadar bi ljudje pozabili na najbolj temeljno moralo in čast. Kaj takega niso poznali v starodavnih časih. Toda, smo pa priča takim zločinom v 20-stoletju v kulturni Evropi. Nemorem najti besed, da bi izrazil svojo ostudnost in strahovite občutke.

Japonci ponudili mir Kitajski

New York — Napram poročil "United Press" se zatrjuje da je Japonska v zadnja dva meseca trikrat ponudila mir Kitajski, pod takozvanim "status quo" od julija 1937 leta. Namreč Japonci si prizadevajo dobiti priznanje prava na severno Kitajsko pod prejšnjimi regulacijami kot podložnikov Japonske, dočim bi Kitajski imela le neke prednosti do ekonomskih pravic.

Kolikor je znano Chan Kaišek je odločno zavrgel tako ponudo Japonske, kar pomeni da je Kitajski odločno nadaljevali osvobodilno vojno v zaveznitstvu Zedinjenih narodov. Japonski imperijalisti, kateri so računali na poraz Kitajske, poslužujoč se odvratne propagande in dela peto koloncev češ, da Kitajski preti državljanska vojna itd., je le dokaz njihovega neuspeha v svojih prizadevanjih z ene in druge strani bolj in bolj močnejši pritisk Zruženih držav na Pacifiškem otočju.

KAJ HOČE ITALI JANSKI NAROD

Mery Testa, ena od zelo dobrih poznavalcev nastalih in prejšnjih razmer v Italiji, med drugim pod gornjim naslovom pravi:

"Po 21 letih prisilnega molčanja in sramotnega zapostavljanja, italijanski narod je spregovoril in izdal proglas za mir in svobodo. To je prevladujoča zahteva v Italiji. V splošnem narod je revoltiran in izraža le karakterističen pomen za osvobojenje v tej ljudski vojni.

Novica o padcu Musolinijevega režima, se je bliskovito raznesla posebno med italijanskim narodom, ki jo je iz dna duše odobral razen zelo ozkih fašističnih privržencev. To je pač vzrok, da je Badoglio iz bojazni pred narodno revolto izdal ukrep obsednega stanja po celi Italiji z namenom, da v njeni kalizate narodni odpor in mržnjo proti fašistične tiranije. Toda, ne ukrep nenta. Taki argumenti z ene strani Badoglia kakor tudi ne prošnja ustvarjajo strah in zmanjšujejo bojebojni odpor lastne armade, ter od nost, nista bili kos in tudi ne bosta druge strani moralo med narodom v bodoče proti narodu, da izrazi in končno so naklonjeni odlasjanju svoje nezadovoljstvo proti špekulacijam ljudskih žrtev v svetu, ki dandavle svoj notrajni čut, zunajnemu za dnevom padajo na oltar rešitvesvetu.

Hitlerjevega fašističnega jarma. Popolarni narodni pokret v sedajna situacija je neposredno verni Italiji, Turinu, Milanu in naklonjena za invazijo evropskega drugod, je izraz narodnega čuta in kontinenta, obenem to je najkrajšazavesti v splošnem po padcu Mupot do zmage in zmanjšanju ne-solinijevega režima. Strmoglavitvi štetih nadaljnjih ljudskih in mate-njegov režim, je bil seveda prvi rjalnih žrtev z nadaljenim odlakorak. Poleg tega pa v svoji odločnosti narod je pripravljen izgnati

nacistične ovaduhe iz Italije, ter napraviti mir s Zedinjenimi narodi. Nič manj pa odločen zadobiti svojo narodno svobodo, ter kazniti narodne izdajalce. Kljub temu da kralj in zelo daleč od protifašističnega maršala Badogli, si prizadevata pod težo ukrepov in drugimi špekulacijami nadaljevati in vzdržati režim nad do skrajnosti z vojno izčrpanega naroda proti narodnim interesom in volji, ne bosta uspela se zavaravati.

Kralj je sokrivec fašističnih zločinov; ravno tako Badogli ljubljene reakcije, ki ni nikdar dvignil prsta proti Musoliniju in njegovega režima, ampak pomagal njegovemu režimu v kampanji proti Ethiopiji in Španiji. Ali ni čudno, ko takozvani "nasprotniki" Darlanizma ne vidijo sedajnih razmer v Italiji in so pripravi podpirati podvzete korake z strani kralja in Badoglia kot senco carskih namestnikov, da je do cela Musolinijev režim strmoglavljen po narodu in armadi. Ali ne vidimo da so italijanski vojaki v Siciliji demonstrativno se odpovedali borbi proti zavezniški armadi? Tako v Grčiji, Afriki in tudi v Rusiji! Ali ni to dokaz z ene in narodni revolt vpricho padca Musolinijevega režima, da sta narod in armada strmoglavili Musolinijev režim? Radi opomina onim ki na histeričen način razlagajo vsevprek o padcu Musolinijevega režima, obenem pa, da sedajne razmere ne bodo ostale pri teh spremembah, kakor tudi Badoglio in kralj, jih ne bosta zaustavila v daljšem razvoju k osnovnemu cilju popolnega osvobojenja naroda.

Enoindvajsetlet od tega razpadajoča "Savojska hiša" in korupcijski vladajoči razred, sta pozvala Musolinija, da jih reši pred narodno revolucijo. Za 21 let Musolini je uspel z terorjem in demagogijom, sprečiti do sedaj nevidnega neurja. Toda njegov režim ko je izčrpal vse v svoji moči za vzdržati oblast, ni več odgovarjal svoji svrhi. Očitni dokaz je narodni revolt in nezadovoljstvo med armado zaradi izdajstva Italije vprid Nemčiji, ko je z politiko režima reskiran celo gospodarski položaj vladajočega razreda vred z "Hišo Savoyev", kateri so prisiljeni da zavarujejo svoje ogromne interese prekinejo odnose z Nemčijo, ter obenem na en ali pa drugi način sprečiti narodne akcije za osvobojejeje.

Toda italijanski narod ne bo dal zaščiti "Hiši Savoyev" ter onim fašističnim silam, katere so odgovorne da je Italija v vojni in z tem pred nevarnostjo narodnega obstanka. Italijanski narod je v revolti za samoobrambo in obrambo Italije, proti zaveznitstvu z Nemčijo, ter pripravljen zagotoviti si mir, kruh in svobodo.

Točasno za nas, ravno tako za Zedinjene narode ni toliko važno vprašanje vlade. Vse kar je važno je to, izključitev Italije iz vojne, kot ključ za osamitev Nemčije, ter podpisati mir z Italijo na osnovi konference v Casablanca.

Narodna Osvobodilna Fronta, sestavljena od pet protifašističnih strank sprejela je naslednja gesla: "Mir z Zedinjenimi narodi"! Izključitev nacistov iz Italije! Kruh in svobodo! Ravno tako je naslovljen manifest italijanskemu narodu od petih združenih strank to je od: Krščanska demokratična stranka, Liberalna Rekonstrukcijska stranka, Stranka akcije, ter stranki Socialistična in Komunistična, priobčen v "La Stampa of Turin".

Opomba: Mery Testa, je urednik italijanskega časopisa "La Unita del Popolo" (Enotnost naroda).

ODLIKOVANJE DVEH SOVJETSKIH ARTISTOV

Toronto — Dne 8 septembra se bo vršila večja svečanost v eni največjih tukajšnjih dvoran Maple Leaf Garden. Ob tej priložnosti bosta odlikovana dva sovjetska artista imenoma, I. Deffer poet in S. Michaels autor, naznanil je glavni odbor organizacije Canadian Jewish Congress, ki je aranžiral odlikovanje na javnem shodu.

Prisostovalo bo večje število tej svečanosti zelo uglednih mož v javnem delovanju.

PO DEŽJU POSIJE SOLNCE

Sudbury — Eden od tukajšnjih rojakov nam je poslal izresek iz lokalnega časopisa "The Sudbury Beacon", ki govori o masnih manifestacijah ljudstva ob takojšnjem rezultatu provincialnih volitev, zlasti pa za okraj Sudbury.

Pregled v dotičnem izreku s ozirom na zmago ljudstva pri sedajšnjih volitvah, se glasi: "Ljudstvo okraja Sudbury, je izvolilo svojega poslanca v privincionalno zbornico z tako večino glasov, ki se primerja od 282 kandidatov prvi med prvimi od 90-tih.

Bob Carlin je dobil 14.700 glasov, član organizacije Co-operative Commonwealth Federation, ali pa skrajšano CCF.

Tisoči volilcev vdeležili so se manifestirajoče povorke, proti glavni stani odbora za volitve poslance CCF, po Liscar ulici. Po osem ljudi je korakalo v vrsti drug poleg drugega v povorki ki se je raztegnila dveh blokov, ter mimošla izpred glavnega stana Nickel Rash odkjer so kajpak "Rashevi" opazovali zmago ljudstva. V zgornjem nadstropju glavne pošte je bil glavni stan odbora za dosedajnega poslanca Mr. Mason, kateri je skozi okno opazoval minoidočo povorko in poslušal piklice proti njega z znanim "boo".

Da je vladala napetost pri volitvah in tudi razni poskusi sicer protipostavno s ozirom na regulacije volitev, nam pove naslednje:

"Bilo je več pritožb proti D. R. o. (Glavni uradnik pri volilni škrinji), na nekaterih volilnih prostorih, ker da so ti celo odprli škrinjo in pregledovali volilni listek nekaterih volilcev, za katerega poslanca so odali svoj glas. Medtem v Hrvatski dvorani predstavnik liberalne stranke je od vrat odgnal prihajajoče volilce s izgovorom češ, da njihovega imena ni v seznamu volilcev. Nasprotno postavil se je predstavnik kandidata Bob Carlin in dokazal, da je lažnjiva trditve predstavnik liberalcev. Na ta način je 15 volilcev bilo odgnanih

takor je omenjeno, toda na dokaz predstavnika Boba Carlin, so po-ovno poklicani na volišče.

Drugi dokaz je ta, da je na ti-voče volilcev neregistriranih v raz-nnih okrajih, kakor je to slučaj tudi v Sudbury z nemonom osigra-timi zmago dosedajnim poslancem Liberalne stranke. Kljub temu vo-litve tako v Sudbury, kakor tudi drugod so očiten izraz naroda, ka-ko misli o dosedajnih poslancih v provincialni zbornici, kakor tu-di izraz za spremembo provinciona-lne vlade v pravcu progressa in na-predka provincije Ontario.

Nekoliko ljudi je pripomnilo dan pred volitvami sledeče: "Mas-son se bo počutil precej bolanega po volitvah". Dne 4 avgusta je pa bil vprašan po poročevalcu "The Sudbury Beacon", kako se počuti? Njegov odgovor je bil: "I don't feel very well today".

Njegov odgovor je nedvomno izraz do dela reakcije v Sudbury po sedajšnjih volitvah. Zmaga ljudstva v Sudbury z svojim deloma progres-siv in napredku naklonjenim kan-didatom Mr. Carlin, je zmaga nad reakcijo, ki je leta in leta terorizi-rala ljudstvo vred z reakcijo INCO, ter hotela podvrči mesto in okolico svoji samovolji neoziraje se na de-mokratske tekovine kanadskega naroda.

Nedvomno da je najosnovnejša podlaga zmagi nad reakcijo M. M. S. W. U. Delavci, organizirani v unijiski pokret so istočasno slavili zmago svoje delavske unije vred z narodom v Sudbury in okolici. Toda tako pred narodom kakor tu-di pred delavci v splošnem so zdaj naloge, da se še odločnejše organi-zirano postavijo na stran svojega poslanca Mr. Bob Carlin, ter vred z njim v provincialni zbornici se slišal njihov glas, ki bo segal in od-meval po Sudbury in okolici očitno v spremembi dosedajnih razmer.

Neki pregovor pravi: "Po dežju posijie solnce". Tako je tudi zdaj v Sudbury!

FUNDAMENTALNE PRAVICE NARODA SOVJETSKE UNIJE

Prednedavnim "Toronto Star" je priobčil pod girinjm naslovom de-lni uvodnik, kjer med drugim ob-širno razlaga razliko o armadi biv-še caristične Rusije; morali in v-danosti naroda v zadnji svetovni vojni, ali pa sedaj pod sistemom Sovjetske Unije. Priznava očitno spremembo ki je nastala v zadnjih 25 let, ternastala očiten izraz moči Sovjetske Unije, vdanosti naroda in sposobnosti Rdeče Armade.

Razlaga samo ob sebi je zelo važna tembolj, ko čitamo v naših nekaterih časopisih v tako odvratnem tonu kljub temu, da je do-tično časopisje podpirano od slo-venskih delavcev in delavk. "To-ronto Star" ni delavski časopis, toda v marsikaterih ozirih če tudi po-litično buržuazno liberalni, se drži recimo od časa do časa one dostoj-nosti s zasledovanjem pogovora med ljudstvom in stremiljem med delavci in delavkami. Od časa do časa priobči članek, ki vsebuje več poduka za navadnega človeka, ka-kor pa nekatero naše časopisje, ki skuša igrati dvočlono vlogo hlap-čevske politike neoziraje se, da so mu delavci in delavke glavna opo-ra in kot taki del večine ljudstva. Napačno bi bilo pa trditi, da bo "Toronto Star" zvesto na strani delavcev in delavk. Spominjamo se žgoče kampanje tudi z njegove stra-ni in izključeno da bi jo pogrešali v bodoče na strani onih odvratnih sil, ki so odnekad živlele v razko-šju in brezdelju na račun ogromne večine naroda. Torej kadar je v do-gledu nevarnost za obstoj takega razkošja na račun večine naroda, ali pa da bi se imeli skriti ogromni dohodki gotove skupine ki v za-ledlju dikтира pravce tudi "Toronto Stara", tedaj je sprožena žgoča kampanja proti vrstam napredka in progressa. Sveda dokler niso do-taknjeni interesi takih v zaledlju, tu-di on kakor je omenjeno od časa do časa spregovori pošteno v pravo smer.

Pravilno trdi "Star", da so po-govori med narodom o Sovjetski Uniji zlasti pa podlagi za vdanost njenega naroda in tako izvenredno odločnost Rdeče Armade, ki je predramila cel svet k spoznanju, da bila le glupa laž o "neprema-gljivosti" Hitlerjeve fašistične ar-made, vendar pa spretno vpeljana vsepovsod za duševni foter zunaj-nega sveta. Nihče bolj pa ni mogel izkazati to spretnost, kakor zvesti hlapci finančnega trusta, ter oni ki so zaradi svojega položaja pri-pravni prodati narodne in delavske interese. Ti so med delavci ustva-rjali in celo do današnjega dne niso odnehali ustvarjati nezaupanje napram Sovjetski Uniji z tem, ko so v lažnjivosti zlorabno potvarjali resnico o njenem družabnem redu, vodstvo in pravicami naroda.

Narod Sovjetske Unije, je svo-boden narod, rešen vseh notarnjih intrig, rešen raznih intrigantov in zavajalcev, kateri se so šopirili pod carsko oblastjo. Rešen notrajnih lahkochivčkov, ki so na račun narod-nega blagostanja kupičili ogromna bogastva, živeli v razkošju, dokler je narod bil podvržen strahovlji sebičnikov na veleposestvih in dru-gih proizvodnih panogah. Vsa ta prejšnja lastnina pešice v carski Rusiji, je postala lastnina naroda Sovjetske Unije v splošnem. Povrh tega pa po državnem ustavu" so vpeljane zakonske določbe, da je delavec in njegova družina ter na-rod v splošnem, zaščiten za svoj življenjski obstanek; za delo in kruh; zavarovan proti boleznim, poš-kodban in drugi nesreči. Dana je pa priložnost sicer brezplačno do višjih šol in celo obvezno za otroke po vsej Sovjetski Uniji. Po držav-nem ustavu vpeljana je enkoprav-nost naroda, kakor tudi spola. Žena v Sovjetski Uniji, ni več sužnja ta-ko moža kakor družabnega reda, ampak svobodna mati — nove dobe in novega družabnega reda,

Ne čakajmo da nam mirovna konfe-renca prinese vse na krožniku

Vancouver — Bliža se konven-cija Zveze Kanadskih Slovencev. Vsekakor potreben korak, kajti imamo precej važnih problemov pred nami, katere more najbolj rešiti konvencija.

Na žalost kar se nas v Vancou-verju tiče nismo v stanju, da bi po-slali delegata na konvencijo zaradi oddaljenosti in finančnega stanja. Mi mislimo na prihodnji seji našega odseka izdelati predloge in jih pi-dsmeno poslati na konvencijo. Kar pa bom v naslednjem napisal, je samo moje osebno mnenje.

Čitali smo, da so se v Amriki povezale vse tri bratske organiza-cije, to je Slovencev, Hrvatov in Srbov z namenom, da ena drugo podpira kadar se potreba pokaže zato.

To je izvrstna ideja! Cilj naše konvencije bi pa moral biti, da gre še korak dalje in stori vse potrebno, da se tudi Zveze Kanadskih Slovencev Hrvatov in Srbov, povežejo z onimi v Ameriki, tako da bi pred-stavljali Jugoslovansko celoto na Severo-Ameriškem kontinentu in bi vedno podpirali eden drugega v vseh problemih. To bi nam pa obenem dalo veliko večji utež v vseh ozirih. Kajti zavedati se mo-ramo, da mora ta organizacija vr-šiti delo katero bi sicer morala vr-šiti Jug. vlada, če bi se ta zavedala svoje dolžnosti do naroda. Ker pa kot izgleda je Jug. vladi več do te-ga kako bo razsejala mržnjo med narodom kot pa da bi delala za njega, mora narod vzeti svojo u-sodo sam v svoje roke.

Tukaj moram še omeniti da bi večja povezanost med Z. K. S. in S. A. N. S. (Zveza Kanadskih Slovencev, Slovnsko Ameriški Narodni Svet), bila zelo koristna tudi zaradi tega, ker bi Z. K. S., podpi-rala pošteno misleče elemente v S. A. N. S. in bi moglo priti do te-ga, da bi SANS, opustil politiko sedenja na plotu in bi se javno iz-rekel za Osvobodilno Fronto v starem kraju. Je pač čas da vsi spo-znajo, da Slovenski narod kot celota pomeni nekaj, Krek in njegova klika reaktivarjev je stranskega pomena. Če bi bil Krek kaj moža, bi se pač sramoval biti članim Jug-vlade v Londonu, kakor se sramu-jejo tudi uglednejši politiki, vedoč kako je ta vlada osvražena med narodom.

Nadalje bi morala konvencija pregledati probleme kateri ležijo pred nami, teh je pa dovolj. Prva stvar pred konvencijo je, da jasno izloči stvari v tekočem času, to je prvotno podpirati osvobodilno borbo tako našega naroda, kot naših zaveznikov, za zmago nad fašizmom. To smo pač delali tudi do tedaj. Toda ne v oni meri in enot-ni, kot je bila potreba.

Drugo: Organizirati propagand-no vprid naših zaveznikov, zavezniš-kih vlad, ter vprid osvobojeju našega naroda pri zavezniških vladah.

Mi vemo kakšno propagando vo-di italijanski grof Sforza, na škodo našega naroda. Mi moramo to pro-pagando razkrinkati kot lažnjivo, v nobenem slučaju je nesmerno pod-cenjevati. Mi vemo kako se drugi narodi že sedaj pripravljajo na po-vojni čas. Tudi nas ne sme konec vojne dobiti nepripravljeni, kljub vojnem naporem.

Treba je izdelati načrt, kako bo-mo najhitreje priskočili na pomoč vedoč da ji je dana vsa pravica ka-kor moškemu; da je člana kot mati vzgojevalka milijonski ljud-skih bitij, čigar posestvo največji zaklad na tej zemlji je, svoboda pred zapostavljenjem; zatiranjem ali pa pomanjkanjem.

To je tista skrivnost moči Sov-jetske Unije, vdanosti njenega na-roda in izvenrednega junaštva Rde-če Armade. Rdeče Armeje ve, za-kaj se bori, ve da mu ne bo potreb-no se boriti za zvišanje plače, is-kati milosti po raznih uradih, am-pak državna ustava daleč pred teko-čo vojno, je razvrstila te pravice socialne obskrbe naroda v sploš-nem. To je sad revolucije v letu 1917., ki danes prepričuje svet k vstajenju nove in srečnejše dobe za narod in človeštvo.

našemu trpečemu narodu po vojni. V ta namen bo treba organizirati prispevke tudi med drugimi narodi, ne samo med našim. Treba bo se sporazumeti glede naših mej, tako da bomo nastopili enotno kadar pride čas zato, da se ne bomo pre-pirali v odločilnem trenutku.

Eno je gotovo, ne bomo smeli čakati da nam vse prinese mirovna konferenca na krožniku, ampak si bomo morali priboriti in odločno zastopati kar je naše. Nadalje pri-de tudi vprašanje, kdo bo sestavil vlado v Sloveniji takoj po vojni. Moje skromno prepričanje je, da bodo to v največji meri rešili oni v starem kraju sami; vedeti pa mo-ramo na kakšen način jih bomo v tem iziru podprli, kajti jasno je, da bodo takrat prišli zraven razni nepridri pravi in se bodo predstavili kot "patrioti" ter se skušali naprtiti narodu na rame. Potem pride še vprašanje narodnih manjšin katerih vsekakor bo v povojni Sloveniji. V tem oziru, se je že precej jasno izrazila Osvobodilna Fronta v starm kraju, namreč da narodnih manjšin ne bodo priznali. Mogoče se bo našel gdo tukaj, ki se mu bo zdelo to pretirno, češ moramo pokazati da smo civilizirani. Moje mnenje

Preiskava pri Atlas družbi

Welland — Tukaj se je vršila zadnjega tedna takozvana sodnijs-ko delavska preiskava proti spora med kompanijo, ter unijo delavcev, katere je dobila pri zadnjih volit-vah ogromno večino.

Zaslišanih je bilo nekoliko de-lavcev z ene in druge strani. Druž-ba si prizadeva dokazati češ, da so delavci po svobodni volji pristopi-li v kompanijsko unijo, ne ja z posredovanjem kompanije. Toda član dotične unije je izpovedal na zaslišanju, kako je bil poklican na dogovor z trani ravnatelja druž-be, kjer mu je ta dajal navodila za to organiziranje kompanijske uni-je. To je pa razkačilo pravnega za-govornika družbe, da ga je vprašal, če je kanadski državljan? Posegl je v vmes pravni zagovornik de-lavske unije Mr. Goldstik z pri-pombo: "Vsa sreča je da je doti-čni delavec kanadski državljan, ker drugače bi kakor po navadi se sku-šalo obtožiti unijo, kot unijo ino-zemcev".

Cela zadeva je še v procesu in kakšen bo izid, je težko določiti vnaprej, ker kljub očitnim doka-zom je v vpeljevanje kompanijs-kih unij namenjen kot način bor-be proti delavsko unijskemu pokre-tu, ter z tem tudi kot zaščita ogrom-nih dohodkov, tovarniške družbe vstrajajo in se nepodajo. Le odločna vstrajnost delavcev bo konačna re-šitev.

DAROVALCI IZ WINDSORJA

V zadnji kampanji Edinosti pri-ložili so za tiskovni sklad, kot sle-di. Po pet dolarjev: John Simonič. Po dva dolarja: Frank Petričič, J. Banovec, B. Beuković in M. Me-dak. Po en dolar: T. Harambašič, Srečko Tus, P. Pavlakovič, M. No-vosel, M. Matajich, J. Pavlakovich, J. in Angela Razlog, J. Vukobratič, J. Stark. Po 50 centov: M. Marku-šich, J. Kršul, J. Dragičević, M. Jagodic in J. Kovačič. Po 25 centi: J. Obradović, T. Senzelj. Skupaj \$25.00 zbral John Simonič.

Nadalje po pet dolarjev: J. Ko-betič. Po dva dolarja: V. Švriljuga, A. Mušič, P. Baltich, S. Došen, Ilie Hudema, po en dolar pa: Dru-žina Buncič, S. Milosev, J. Plavetič, J. Lasič, I. Klarič, T. Beškera, P. Barac, R. Vrlenič in T. Latinčič. Po 50 c. M. Abramovič in J. Je-nich. Skupaj \$25.00 zbral J. Ko-betič.

Nadalje po pet dolarjev: L. Z-dravje. Po tri dolarja J. Bernik in K. Crnek. Po en dolar: S. Hartman, J. Solar, F. Kosi, F. Magdič, F. Stauzo, P. Ščurk, Nerazložec, S. Vu-jasin, D. Leskovšek, L. Fink, R. Smaltz, J. Centa in Andrew Aho. Skupaj \$25.00 zbral Joe Bernik.

je, da oni v starem kraju najbolj vedo, kakšen je položaj, če se naši ljudje lahko preganjajo iz njiho-vih domov in pobijajo kakor živina, ne bo nič škodilo če se dajo tudi Nemcem in Italijanom njihove me-decine nazaj, ker so njihovega izu-ma in edino kar jih bo naučilo pameti v bodoče.

Tukaj sem navedel samo nekaj glavnih vprašanj. Zakaj to? Zato ker smatram da mora v pogledu teh vprašanj med nami vladati popolna sloga v odločilnem trenutku. S te-ga razloga je potrebno, da se taka vprašanja vzamejo na pretres ob takih prilikah, kot je naša konven-cija. Tako bodo prišle te stvari tudi na druge organizacije in končno v časopisje, da se tako vse opili in se doseže sporazum. Kajti izkazati se moramo kot zrel in odločen narod.

Nadalje imamo tudi vprašanj, ki se tičejo nas tukaj v tej zemlji. Tudi tukaj se opaža nekakšno tre-nje, če tudi ne tako očitno in javno, toda prišlo bo na dan povojni bolj očitno. Že slišamo kako se razni in-dustrijalci, delajo načrt za po-vojni. Da industrijalci nedelajo na-črtov v korist delavcev, menda ni treba posebej omeniti. Potrebno pa je, da tudi delavci delajo kakšne načrte za bodočnost. V ta namen je seveda potrebna močna ekonomska in tudi politična organizacija. Eko-nomskih organizacij ali pa navadno nam znane delavske unije, imamo na žalost še preveč. Tukaj je naša slabost.

Naprimet tukaj v Vancouverju v ladjedelnicah imamo cel ducat or-ganizacij, pa še vedno gdo dobi, da gre vstanjlati še kakšno novo. Da je v tem nekaj narobe, to se vidi jasno. Tako počete samo razdvaja delavstvo, da ne more priti do svoje moči in to je baš cilj nekaterih takih delavskih "voditeljev". De-lavstvo bi storilo zelo dobro če bi preiskalo ozadje takih, ki ustanav-ljajo nove unije. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko takih nepridipravov se je pobrigalo za delavce v času gospodarske krize, ko je bilo delav-stvo najbolj potrebno organizacije in pomoči.

Čas je da delavstvo napravi ko-nec takemu razdvajanju s tem, da vsi tisti kateri še niso v delavskih or-ganizacijah stopijo vanje, potem pa napravijo pritisk na svoje vodite-lje, da se vse te organizacije zdru-žijo v eno samo ter, tam postavijo na vodstvo voditelje, kateri so še vedno priskočili delavstvu na po-moč kadar je bilo v stiski in so zato tudi trpeli vsake vrste preganjanje.

Zelo zanimiv slučaj se je dogodil tukaj v Vancouverju, ko je član-stvo najmočnejše tukajšnje unije vr-glo ven stari cinarski odbor in iz-volilo novega. Stari odbor ki je sam vodil volitve, je takoj se za-tekkel na sodnijo, češ da so se vo-litve vodile proti postavno, tudi da so novo izvoljeni odborniki ko-munisti in se jim kot takim ne sme dati unija v roke. Le odločnemu nastopu članstva se je zahvaliti, da se jim to tudi ni posrečilo, kajti imeli so potuho od več strani. Rav-no sedaj se vrši tukaj konvencija v British Columbij, katere namen je da se združijo vse unije v eno samo. Konvencija je sklicana po novo izvoljenem odboru omenjene unije. To pove mnogo.

Frank Sodec

IZJAVA ODBORA PIKNIKA

Odbor skupnega piknika treh bratskih Zvez se prevsem zahva-ljuje posetnikom piknika, posebej pa "zvezdam" piknika, ki so tako marljivo delale v tekmi za prvo mesto.

Skupni dohodek je bil \$1,236. 59. To je že precej lepa vsota kljub slabemu vremenu za prvi določen dan piknika, ki se je moral vsled tega preložiti za naslednjo nedeljo. Z tem so kajpak tudi izdatki več-ji tako da je čisti dobiček piknika \$671.41. Do tega uspeha so ka-kor je omenjeno skoraj največ po-magala naše dekleta v tekmi az zvezdo piknika. Skupno so brale

PREDKONVENČNE MISLI

Gibanje za slogo, priznanje in zbiranje Slovencev v Kanadi se je začelo pri vstanovitvi Zveze Kanad-skih Slovencev. Skupina prvih slo-venskih delegatov je dne 3 maja 1942 v Torontu predlagala pretresa-la in razpravljala, ter navdušeno ka-ključila da se vstanovi Zveza Ka-nadskih Slovencev. Izbrani odbor je začel svoje delovanje. načelna izjava in pravila so bila razglabana in enoglasno odobrena.

Po večnih in manjših naselbinah so vstanovljene podružnice, povsod se je začela nova doba za Slovence v Kanadi. S tem je odprta pot vsem Slovcem in Slovenkam v Kanadi, da se zvežemo in stisnemo, da se sliši nas, da se nas prizna in da se nas šteje kod organizirani del naš-ega naroda tukaj v Kanadi in pov-sod kjer živi slovenski rod.

Imamo še ljudi med kanadskimi Slovenci, ki bi radi ostali brezbrizni vsled svojega dolgoletnega verske-ga ali pa političnega udejstvovanja, brezbrizni so zato ker vidijo rešitev v svojem ožjem krogu. Za sa-moobrambo imajo ščit — "samo ne politike vmes", — brez pomisli da danes zmaguje poštena politika na vseh frontah, da sta vedno in danes, gospodarski in politični položaj ne-razdvojena tovarša na škodo slo-venskega naroda, na škodo slovens-kega kmeta in delavca z tem, ako prepuščamo vse to v brezbriznosti.

Pretgrene vse z rojstno domo-vino in enostransko mišljenjem Ju-goslovenske vlade v Londonu, od-pira oči slovenskemu narodu v Ka-nadi, da išče povezanost v Zvezi Kanadskih Slovencev ker končno

smo vsi eni, namreč Slovenci, ki smo postali kanadski državljani. Tukaj nas mora združiti slovenska narodnost, tukaj nas veže Kanadsko državljanstvo.

Kakšna bo naša slovenska situ-acija tukaj v Kanadi je odvisno samo od nas kanadskih Slovencev. Da se gibanju in agitaciji odpre pot do težišča slovenske kulture v Ka-nadi, do močnejših opor in smer-nih je poglavito delo Zveze Kanad-skih Slovencev.

Tip kanadskega Slovenca se je mnogo menjal od vstanovitve Z. K. S. Do vstanovitve smo stali na sredi med Hrvatom in Srbom, zdaj se pa gibljemo po našem prepriča-nju, z našim ciljem in nameram da stopa na čelu slovenskega naroda v Kanadi naša Zveza Kanadskih Slovencev.

Prva redna Konvencija Z. K. S. bo v Torontu dne 4 in 5 septembra Predkonvenčnega mišljenja še ni bi-lo dovolj ne od uprave Z. K. S. pa tudi ne od posameznikov in članov za našo slovensko javnost tukaj v Kanadi. Ta Konvencija mora biti nova meja, nova doba za načrte, no-vo delo za požrtvovanje, ako ho-čemo napredovati, na Konvenciji morajo vsi misliti in vsi delati za skupni napredek naše Zveze Slo-vencev in Slovenk v Kanadi.

Delegati, delegatkinje in zastop-niki drugih društev po mojem mi-niju je to vaša dolžnost in vaše delo, naj se čuje vaš glas, da vam bo slovenski narod v Kanadi hva-ležen.

Luis Zdravje.

BORIMO SE SKUPNO

Toronto. — Dragi čitatelji Gotovo ste že večkrat slišali sdaj v ti vojni, da smo vsi Kanadčani, to je, da smo tukajšnji tudi Slovenci sestavni del kanadskega naroda. To-rej glejmo, da bomo tudi po vojni ostali isto. Kajti večina nas bo ostala vsekakor tukaj zlasti pa oni, ki so že leta s svojimi družinami, kjer se tudi otroci šolajo in bi jim bili prav težko se spričetkoma pri-vaditi recimo razmeram in navadah v starem kraju.

Radi tega je nam potrebno, da se pripravimo poleg vseh drugih nalog, na povojni čas, če tudi se ob tej priložnosti sicer neizraža ta potreba, bo pa takrat in ako ne bomo pripravi nato, se nam laho-ko grdo maščuje. Zato je najbolj priporočljivo, da se zanimamo za Zvezo Kanadskih Slovencev, Hrvatov in Srbov. Pr-vič to so nestrankarske organizacije in drugič, ker enotnost in sloga ste v tekočem času predpogojni zadevi tako v naših narodnih vprašanjih, kakor tudi v mednarodnih. To so organizacije, katere se ne ozirajo kakšni organizaciji, društvo pripa-da ali pa v katero cerkev pohajaš, ampak da smo skupni in složni v borbi proti sovražniku na bojnem polju, ali pa v domačih zadevah proti narodnih in delavskih intere-sov.

Mogoče si bo kdo mislil, češ kaj pa moremo storiti ko nas je tako malo številčno. Zapomniti si mora-mo, da ena organizacija če tudi številčno majhna, je veliko večjega pomena če je dobra, kakor pa deset velikih ampak slabih. Res — Slovencev tukaj v Kanadi nas, je okrog 3500, toda če prište-jemo skupno celoto priseljenih Ju-goslovancev, tedaj nas bo okrog 15. 000. To skupno število ni več tako majhno in ako smo složni idealno podpirati vojne napore tako naših zaveznikov, kakor tudi našega na-roda v Jugoslaviji, tedaj ni dvoma da lahko dosti naredimo temu v-prid. Zatem pa ako računamo vsaj na propagandno združitev z naši-mi sosednjimi rojaki v Združenih državah, je prav mogoče da se bo slišala in tudi vpoštevala naša slo-venščina.

nad 700 dolarjev. Se enkrat lepa hvala tako poset-nikom, kakor tudi našim vrlim tek-movalkam, Mery Stepanov, ki je zmagala, zatem Mery Anzin in Dragici Majnerič, ki tudi niste bile daleč za njo. Za odbor, V. Briševac.

zna in skupna beseda zlasti vprid našega naroda v Jugoslaviji.

Torej rojaki! Zanimajmo se bolj z voljo in tudi resnostjo za omenje-ne stvari, kadar se gre za dobiti delavstva in naroda. Vdeležujmo se rednih sej odseka Zveze Kanad-skih Slovencev, ter izvoljimo si t-di voditelje ne glede na prijate-lstvo, ampak poštenost in vdanost človeka. Že samo zanimanje člo-veka spremlja bolj in bolj k spo-nanju resničnosti in marsikaterih praprašnjih bodisi o organizaciji pa voditelju. Ponašati se ob st-in godnjati za eno ali pa d stvar, nam ni v korist in na bo prineslo uspeha v onih za-ki so od vrednosti nas vseh.

Mi moramo pokazati v resnici da smo kulturni kakor nas pač ce-ne, toda ne z stranpotjem in opa-zovanjem, kako drugi delajo. Mi moramo privihati rokave prav po domače in začeti orati nobdelano polje za slogo in sporazum. Kajti le od sloge in sporazuma naroda v splošnem odvisno je, kakšna naj bo bodočnost in kakšne pravice naj vživa narod.

V marsikaterih ozirih nas dose-daj celo niso poznali kdo da smo in odkod potekamo. Po večini smo bili znani kot Poljaki, ali pa Slova-ki. Krivda je naša, ne pa drugih skupin zato, ker se smo omejili le na ozek položaj nas samih. Prišel pa je čas, da se zganemo in govo-rimo svojo materino besedo, da se bo slišala med drugim narodnimi skupinami vprid najplemenitejših zadev tekočega časa, to je vprid stvari zmage nad sovražnikom in povojnih preureditvah.

Kakor izgleda iz sedajnega po-lizaja vojne, se je tudi obrnilo ma-lo na bolje našim zaveznikom. Pri-čekujemo lahko, da bomo kmalo dobili direktne podatke iz starega kraja, obenem pa dolgo zaželjene vezi s sorodniki, znanci in prijate-lji, kateri so seveda ostali pri živle-nju. Zatorej je skrajni čas, da se pripravimo za pomoč našim roj-kam, bratom in sestram v stari do-movini. Kajti oni bodo pričakovali našo pomoč med prvimi, kadar se ukaže priložnost in bo direktna vez z njimi. Tako pomoč bomo naj-bolj zmogni doseči, ko bomo slo-žni in združeni. Zato neodnehajmo od dela, ki nam prinaša korist vsem.

Ob sklepu čestitam listu Edinos-ti ob prvi obletnici in želim obilo uspeha, da bi kaj kmalo bil tednik. J. Sheryak

Vladimir Nazor

Glasom poročila, objavljenega v New York Times-u dne 14. julija, so uporniki izvolili Vladimira Nazora za predsednika narodnega veča Hrvaške

POET, NOSITELJ PLAMENA ČLOVEŠKEGA DUHA, ODHAJA V JUGOSLOVENSKE PLANINE

Napisal Bogdan Radica

Plemeniti in hrabro držanje velikega hrvaškega pesnika Vladimira Nazora priča o odporu jugoslovanskih izobraženih krogov proti sovrzniku.

Radio postaja Svobodna Jugoslavija je javila dne 16. januarja 1943, da je Vladimir Nazor zapustil Zagreb in se podal v vrhovni stan protifašističnega veča narodne osvobodilne fronte, kjer se je pridružil zdravim in živim narodovim silam. Obenem z mladim hrvaškim pesnikom Kovačičem. Odšla sta k partizanom v bosanskih gozdovih.

Komaj par dni pozneje, dne 31. januarja je potrdil Hrvatski Narod (fašistično Paveličevo glasilo, ki izhaja v Zagrebu), da je vest resnična toda obrnil jo je, češ da so uporniki ugrabili Nazora na potu v rojstno Dalmacijo, ter ga siloma odvedli v svoje gozdove.

Uradni jugoslovanski krogi so obe nasprotni informaciji preiskali, ter dne 21. aprila iz Londona uradno potrdili, da se je Nazor zares priključil gerilcem.

Zapustil je Zagreb v trenotek, ko ga je Pavelič, načelnik nove "Neodvisne" države in plačana duša osištca, imenoval za člana Akademije Znanosti in Umetnosti ter ga zaprosil, da prevzame ravnateljstvo te institucije.

Isti dan, ko je radio Rakovica (ustaška postaja) namigaval, da so roparski tolpe ugrabile Nazora, je poslal pesnik preko poetaje Svobodna Jugoslavija na dan 12. aprila 1943, enega svojih najlepših in najbolj silnih nagovorov svojim dalmatinskim rojakom:

"Iz višin naših čudovitih gora vas pozdravljam, bratje moji. Ušel sem sramoti in suženstvu takozvane neodvisne hrvaške države; dihate hotel svoboden zrak in še eno občutiti ponos svoje narodnosti hrvaškega dostojanstva.

Izbral sem težko in naporno življenje, pomanjkanje in revščino. Toda pa sem našel svobodo in sem našel novih sil. Zdjaj vem, zakaj sem boril v težkih dneh, ki pri ne le za naš narod, temveč

KLICANI BODO NOVI VOJNI OBVEZNIKI

Ottawa — Vpoklicani bodo vojni obvezniki, ki so dovršili 18 let starosti, ter oženjeni letniki od 27 do 30 let starosti, je naznanil minister za delo, Mr. Mitchell.

Kakor je razvidno se je rok vojaških obveznikov spremenil za eno leto, to je, da so dosedaj bili obvezni letniki od 19 let naprej. Toda z prvim oktobrom nastopi vojna obveznost za letnike od 18 let, vključujoč tudi oženjene kakor je omenjeno.

Če tudi niso natančna poročila o številu novih obveznikov od 18 let starosti, se pa pričakuje da bo znašalo okrog 100.000.

KUPON ZA SPREMEMBO NASLOVA:

Naročnik, kadar se preselite in spremenite svoj naslov, ali vam je pa potekla naročnina, izrežite in spopolnite spodnji kupon:

Ime:

Ulica, hš. št. ali poštni predal

Mesto: Prov. Drž.

NOVI NASLOV:

Ime in preimek:

Ulica, hš. št. ali poštni predal

Mesto: Prov. Drž.

Pošljite z spremembo naslova ali pa ponovite naroč.

EDINOST

206 Adelaide St. W.

Toronto, Ont.

Iz trebljenje Slovencev na Koroskem

Po krivičnem plebiscitu so koroški Slovenci živeli od leta 1920 dalje v nemški Avstriji. Noben od avstrijskih režimov od 1. 1920 do 1938, niti socialistični režim dr. Rennerja, niti krščansko-socialna režima dr. Dollfussa in dr. Suschniga nista koroškim Slovincem dala niti kulturnih niti političnih pravic, oropali so jih celo ostanka slovenskega šolstva. Z letom 1938 po zasedbi Koroške po hitlerjanski Nemčiji pa se z ognjem in mečem uničuje slovensko življenje na Koroskem. Tako so leta 1941 deportirali vso slovensko inteligenco in vse slovenske duhovnike in redovnike iz dežele in jih poslali deloma v koncentracijske taborišča v Nemčijo ali v internacijo ali konfinacijo. Vsa slovenska mladina je bila mobilizirana in poslana v prve linije na fronto, tako da izkazujejo slovenske občine percentalno največ padlih in ranjenih. Kmečka občina Sv. Jakob v Rožu ima dosedaj že 70 vojnih žrtev padli, občina Strajavec pri Poklostru okoli 60 padlih. Nemci so ustavili oba slovenska lista "Koroški Slovenec" in "Nedeljo" ter vse člane uredništva in upravnštva internirali. Zapolnili so vse gospodarske in denarne institucije koroških Slovencev ter centralno gospodarskih organizacij "Združeno zvezo" v Celovcu z vsem premoženjem in isto izročili Nemcem. Nad 60 slovenskim župnijam so zapolnili vso cerkveno nepremično premoženje in ga izročili v last nemškimi priseljencem.

Najhujše preganjanje koroških Slovencev pa se je začelo s preseljevanjem koroških kmečkih družin v masah od aprila 1941 dalje. Okoli 2.000 kmečkih družin z vsemi

člani so od aprila 1941 do danes izselili v Nemčijo v razne lagerje in sicer: Lager Weißenburg, Nuerenbergstrasse 29, Bayern; Lager Wassertruedingern, Hopfengaschen 79; Lager Frauenaurach, Post Erlangen, Mittelfranken; Lager iEchstatt, Bayern; Lager Hesselberg, Post Ebingen ueber Wassertruedingen, Mittelfranken; Lager Rechnitz, Post Soldin, Preussen; Lager Schwarzenberg, Post Scheinfeld im Steigerwald, Mittelfranken, Bayern.

Vso kmečko posestvo teh ljudi — okoli 10.000 koroških nacionalnih Slovencev — so Nemci brez odškodnine zaplenili in dodelili nemškimi priseljencem. Izseljene koroške Slovence pa so vrhu tega mobilizirali in sicer moške za vojsko in delo v tovarnah, isto sinove od 16 let starosti dalje, ženske pa za dekle in služkinje. Vsled slabih prehranjevalnih razmer umira v teh lagerjih veliko koroških Slovencev, posebno starejših ljudi.

Razumljivo je pri teh razmerah, da so se mnogi koroški Slovenci sedaj ob totalni mobilizaciji odločili, da gredo raje v gozdove in s odtegnje hitlerjanski vojaški in delovni službi. Del teh ljudi so Nemci v gorovju ujeli in jih priveli v zapore Gestapa v Celovcu. Takozvani "Volkagerichshof" v Celovcu je pod predsedništvom dr. Freislerja, bivšega državnega sekretarja, sodil 37 slovenskim nacionalnim Korošcem in jih je dne 9 in 10. marca 1943 obsodil 12 fantov in eno dekle na smrt; njihov imena so:

Tomaž Olip, predsednik prosvetnega društva v Selah in vodja pev-

skih društev v okrožju Borovlje na Koroskem, ljudski pesnik. Jakob Oraz in Janez Davljak iz Sel; Franc Gregorič, posestnik iz Borovlj; Franc Pristovnik, Florijan Kelih, Jernej Oraz, Ivan Oraz, vsi iz Sel; Urih Kelih iz Sel-Sajde, Franc Vajncl iz Suhe, Jurij Pasterk iz Lobnika, Mihael Zupano iz Obrij ter Marija Olip iz Železne Kaple.

Poleg tega pa so bili še na skupno 125 in 9 mesecev robijo obsojeni: vdova po slovenskemu zdravniku dr. Jugu-Zora Jug, knjigovodkinja iz Borovlj in njeni hčerki Vida Jug in Justina Jug, obe iz Sel; Jernej Božič, Josip Olip, Sabina Ogris, Olga Kelih, Katarina Pristovnik; Marija Linasi, Ana Oraz, vsi iz Sel; Uršula Vanjcl, previzkarica iz Suhe, Katarina Pasterk iz Lobnika, Janez Rizman, čevlarski master, iz Celovca, Alojzij Lusin, rudar, Anton Golob iz Beze Janez Smolnik iz Zitarevasi, Miha Tomič iz Reberre, Tomaz Olip pod. Jereb iz Obrij in njegova žena Uršula Olip iz Obrij; Jernej Erzen iz Železne Kaple, Marija Ogrin in Matija Pristovnik iz Sel ter še dve osobi, katerih imena niso znana.

Sodba je bila javno objavljena šele sredi aprila.

Vsi imenovani so bili odločni nacionalni koroški Slovenci, člani slovenskih prosvetnih in pevskih društev. Vsi imenovani kraji ležijo v plebiscitnem ozemlju na Koroskem.

Gaulter Koroške dr. Rainer pa je na javnem zborovanju dne 14. aprila 1943 v Mizici označil te poštene slovenske kmete in sinove ter hčerke slovenskih posestnikov kot bandite in dobesedno rekel: "Sie koennen versichert sein, dass kein Bandit (Slovenec!) seinen Schicksal entgegen wird. Wir werden sie btzen und schlagen, bis der Spuk aus dem Lande Kaerten verschwunden ist." (Bodite prepričani, da niti eden teh banditov (Slovenec!) ne bo ušel svoji usodi. Preganjali jih bomo in pobijali, dokler ta strahila ne izginejo iz koroške dežele.)

POPRAVEK PRISPEVKOV IZ NANAIMO, B. C.

Radi tiskovne napake ponatiskujemo seznam darovalcev iz Nanaimo, B. C. kot sledi. Za tiskovni sklad listu so priložili, po en dolar:

A. Bravar, J. Kobe in F. Sinčič. Po 50 centov: J. Žužič, F. Kobe, T. Vlašič, L. Klobučar, J. Garapič, S. Vukič, J. Skedel, J. Bukovec, L. Jurčič, J. Jankovič in F. Blažina. Po 25 centov, F. Vlašič.

Prosimo da se gornji popravek vpošteva, Uprava.

Pa še nekaj...

Neki dopisnik v enem slovenskih časopisov je omenil, da film "Mission to Moscow" ni odobran v Sovjetski Uniji, ker da neizražajo resničnosti.

Dopisnik je menda računal na podlagi komentarjev v Združenih državah sicer onih skupin, ki v takih slučajih "vedo" več o razmerah, da je namen filma za boljše spoznavanje medsebojne vzajemnosti, ter razvoju dobrih odnosov med Združenimi Državami in Sovjetsko Unijo.

Predsedavim povrnjen Partizan Dimovič, ki je imel predavanje tukaj v Torontu o razmerah v Jugoslaviji, je naletel v nekem stanovanju na nekega Slovenca. Predno sta se do dobra seznanila, je ta nemenovani nestrečno se toliko spozabil, da je obtoževal narodno osvobodilno in partizansko armado za prizadeto škodi v Sloveniji. Vide-ti je da mu ne gre v tek obtožiti nemški in italijanski fašizem. Celo pravi, da je za Hitlerja.

Prav dobro bo da ga enkrat obišče R. C. M. P. v njegovem stanovanju, ter da ji pove svoje želje. Kajti za take je prostor narejen

v nekoliko krajih naše nove domovine, to je za prvržence Hitlerja.

Kot navadno ob pričakovanju rezultata volitev, so se zbrali delavci po dvorah in pričakovali pozno v noč. Med pogovorom so se razvijali "klici":

"Na celi bojni črti je poraz fašizma. Upajmo, da bo tudi pri volitvah poraz starih strank. Padeč Orla, je neizogibno, Belgoroda in Brijanska. Munda je v rokah zaveznikov, kakor tudi malo ne Sicilija. Naj bo še ontarijska vlada v rokah progressa in napredka za provincijo, "ter njen narod".

Primjer Nixon je takoj drugega dne po volitvah naznanil, da bo njegova vlada podala odstavko v nekaj naslednjih dneh.

Menda tega nikakor ni pričakoval pred volitvami. Toda zgodilo se je, da bo res moral zapustiti predsedniški stolček, sicer pripraviti ga za svojega bodočega namestnika da se ta vsede.

Poleg vsega prav gotovo da ni pričakoval, da bodo delavci z tako ogromno večino zmagali v volilnih okrajih Bellwoods in St. Andrew. Resnica pa je da sta zmagala, A. A. McLeod z 500 in J. B. Salczberg z nad 1000 glasov večine od kandidatov nasprotnih strank.

ŽELI DIBITI POMOČ ZA DELO NA FARMI

Deer Creek, Sask. — Cenjeno uredništvo: Priloženo najdete denarno nakaznico za dva dolarja, za nadaljnjo naročnino za list Edinost.

Kakor izpredim sem edino jast naročnica tega lista v Saskatchewan-u. Menda, ker ni dosti Slovencev v tej provinciji. Tukaj tudi ni industrije ali pa rudnikov, so le farme, kjer se prideluje ogromno žita. Koliko pa je Slovencev tukaj na farmah, smo pa raztreseni na vse kraje, da ne vemo eden za drugega. Zato je tudi nemogoče agitirati za list. Upam da sčasoma bo ta list našel pot do vsakega slovenskega farmarja v Saskatchewan-u.

Vem da v drugih provincijah je več Slovencev, naseljenih tudi po farmah, posebno v Ontario. In pazno zasedujem ko dobim list v roke, če je kak dopis iz faram, pa brez uspeha. Torej zdrmite se Slovenci tudi na farmah in pišite kaj v list, kakšne so razmere po farmah in drugih krajih.

Vem da v teh časih povsod primanjkuje delavcev, kakor tudi tukaj. Lansko jesen je mnogo žita ostalo na polju neomlatenega in gotovo da ga ostane tudi letošnje jesen, ker mladina je večinoma v armadi.

Če je kje v Kanadi kakšen prileten Slovenec ali Hrvat, tako da nemore opravljati dela v tovarnah ali rudniku in če ga veseli iti na farmo v Sask., opravljati delo o-

NEMSKI VJETNIKI ZASAČENI PRI PRIPRAVAH ZA BEG

Timmins — V vjetniškem taborišču pri Monteith, zasačeni so nemški vojni vjetniki pri načrtu za beg. Izpod zemlje so kopali tunel, ki bi presegel čez ograjo in jim tako nudil priložnost na bek iz taborišča. Eden od stražnikov je opazil enega od vjetnikov, kateri je izven ograje prišel na površje sicer ipod zemlje. To je izzvalo preiskavo in dognano da je v notrajnosti taborišča čakalo okrog 100 vjetnikov. Tunel so kopali z drvenimi pripravami od katerih so izdelali lopate in drveno posodje jim je služilo za iznašanje zemlje. Tunel je okrog tri stopala visok in tri pa širok, ter je bil podaljšan izpod zemlje 50 stopal od ograje.

IZ MOUNTAIN PARKA

V prilogi vam pošiljam \$18.00 za devet ponovljenih naročnin, katere so potekle s pričetkom tega meseca. Torej kako sem bil obljubil storiti nekaj v prid ponovitev poteklih naročnin, sem obiskal dotične naročnike in niti eden se ni odrekel ponoviti naročnino za leto dni naprej.

Franc Mekis.

krog živine, naj se oglasi.

Jast sem sama z enim sinom na farmi. Sin ima dovolj dela na polju, in tako ostane vse delo pri živini v mojih rokah, kar je zelo naporno za žensko. Torej če koga zanima naj se oglasi potom lista, podrobneje se domenimo privatno.

V zadnji številki lista sem čitala dopis iz Montreala in sem slučajno opazila med darovalci za kampanjo ime John Usenik. Ker je ta preimek tudi moj po možu, bi rada da se oglasi, če opazi ta dopis in naj piše odkod je doma. Moj sin bi namreč rad vedel, če ima strica v Kanadi.

Šelim mnogo uspeha listu Edinosti.

Mary Usenik.

United Garment Workers of America

Toronto — Unijski lokal krojaških delavcev je naslovil na Edinost, apel na krojaške delavce vpslene v raznih tovarnah v Torontu, da se enkrat odstrani nepravilnost v tej industriji s ozirom na nezadosten zaslužek delavcev in delavk.

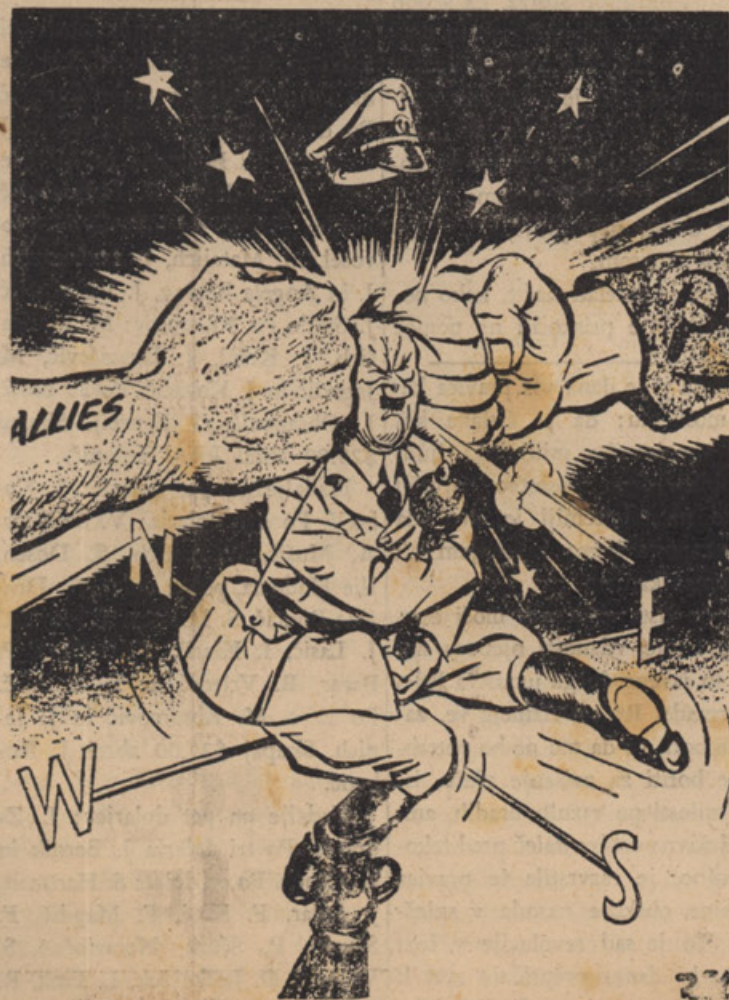
V apelu pravi: "Tisoči kanadskega naroda kupujejo prazniško in za delo obleko. Največ recimo srajč, spodnja obleka, jopiči kožneni, volneni, hlače in še razne druge potrebščine. Toda razmere ki vladajo v krojaški industriji so tako resne da se jih večina ljudstva mogoče nezaveda.

Poročilo odbora za delavsko mezdo in urno delo iz leta 1941 daje naslednji pregled. Delavke pri šivalnem stroju so povprečno zaslužile 26 centov na uro, delovni tednik je bil od 48 do 50 ur. V nekaterih slučajih je njihov zaslužek dosegel komaj 18 centov na uro.

Kako poravnati nedopustljive razmere v tej industriji, je naravnost vprašanje pred vsakim človekom, ki ljubi pravico in človečnost. Unijski lokal je pripravljen neposredno nuditi pomoč neorganiziranim delavcem v tej industriji, ter na kooperativen način vred z odjemalci pospešiti unijski pokret da se odstrani nepravilnost zaradi nezadostnega zaslužka v tekočem času, ko sta draginja in vojna davek, še povrh breme. Odjemalci vi boste pomagali z tem, ko boste zahtevali pri vašem trgovcu izdelek z unijsko znamko, ter priporočili isto svojem prijatelju in znanцу.

Za natančnejše podrobnosti se lahko obrnite pismenim potom na: United Garment Workers of America:

441. Queen St. W., Toronto, Ont. S. Lapedes, glavni organizator.

UDARCI S ZAPADA SO POTREBNI